

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 26. kesäkuuta 2019
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 10264/19

Asia: Päätelmät energiajärjestelmien tulevaisuudesta energiaunionissa, jotta varmistetaan energiasiirtymä sekä vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen
– Neuvoston päätelmät (25. kesäkuuta 2019)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston 25. kesäkuuta 2019 hyväksymät neuvoston päätelmät energiajärjestelmien tulevaisuudesta energiaunionissa, jotta varmistetaan energiasiirtymä sekä vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen.

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT

energiajärjestelmien tulevaisuudesta energiaunionissa, jotta varmistetaan energiasiirtymä sekä vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen

Euroopan unionin neuvosto:

1. PALAUTTAA MIELEEN:

- Eurooppa-neuvoston 13. ja 14. joulukuuta 2018 hyväksymät päätelmät ja erityisesti pyynnön työstää komission tiedonannossa "Puhdas maapallo kaikille" esitettyjä osa-alueita
- Eurooppa-neuvoston 21. ja 22. maaliskuuta 2019 hyväksymät päätelmät, joissa painotetaan, että EU:n on tärkeää esittää vuoteen 2020 mennessä kunnianhimoinen pitkän aikavälin strategia
- Eurooppa-neuvoston 20. kesäkuuta 2019 hyväksymät päätelmät, joissa käsitellään Euroopan komission tiedonantoa "Eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta"
- "Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille" -säädöspaketin, jossa vahvistetaan kehys kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, uusiutuvan energian lisäämistä, energiatehokkuuden parantamista ja sähkön yhteenliitöntöjä koskevien unionin vuoden 2030 ilmasto- ja energiatavoitteiden täytäntöönpanoa varten
- Neuvoston 21. marraskuuta 2018 EU:n tulevasta teollisuuspolitiikan strategiasta hyväksymät päätelmät, joissa korostetaan olevan tärkeää ottaa teollisuuspolitiikka huomioon kaikissa EU:n politiikoissa, energiapolitiikka mukaan lukien.

2. OTTAA HUOMIOON SEURAAVAT ASIAKIRJAT:

- Komission 16. helmikuuta 2016 antama tiedonanto "Lämmitystä ja jäähdytystä koskeva EU:n strategia"
- Komission 23. marraskuuta 2017 antama tiedonanto Euroopan energiaverkkojen vahvistamisesta
- Komission 9. tammikuuta 2019 antama kertomus "Energian hinnat ja kustannukset Euroopassa"
- Komission 9. huhtikuuta 2019 antama kertomus "Energiaunionin neljäs tilannekatsaus"
- Komission 3. huhtikuuta 2019 antama suositus energia-alan kyberturvallisuudesta.

3. PANEE MERKILLE tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmastopolitiikkaa noudattavan energiaunionin viisi toisiinsa läheisesti liittyvää ja toisiaan vahvistavaa ulottuvuutta: energiaturvallisuus, solidaarisuus ja luottamus; täysin yhdentyneet EU:n energiamarkkinat; energiatehokkuus hillitsemässä kysyntää; vähähiiliseen talouteen siirtyminen; ja tutkimus, innovointi ja kilpailukyky, sekä tarpeen laatia johdonmukainen strategia ja tasapainoinen toimintamalli näitä viittä ulottuvuutta varten, ja PITÄÄ tärkeänä kaikkien alakohtaisten politiikkojen valtavirtaistamista, jotta ne tukevat energia- ja ilmastotavoitteita, toimitusvarmuutta ja energian saatavuutta kuluttajalle.

4. KOROSTAA, että EU:n on tärkeää esittää vuoteen 2020 mennessä kunnianhimoinen pitkän aikavälin strategia, jolla pyritään ilmastoneutraaliuteen Pariisin sopimuksen mukaisesti ja jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet ja Euroopan teollisuuden kilpailukyky ja TOTEAA, että ilmastomuutoksen vastaisia maailmanlaajuisia toimia on tehostettava, kun otetaan huomioon tuorein tutkimustieto, erityisesti IPCC:n erityisraportti vaikutuksista, joita maapallon lämpeneminen 1,5 celsiusasteella verrattuna esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon aiheuttaa.

5. KOROSTAA, että on toteutettava energiasiirtymä pyrittäessä kohtuuhintaiseen, turvalliseen, kilpailukykyiseen, varmaan ja kestäväan energijärjestelmään ja saavutettava vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet etenkin kehittämällä yhteenliitettystä, luotettavia ja kustannustehokkaita energiaverkkoja ja uudenaikaistamalla energijärjestelmää siten, että edistetään innovatiivisia teknologioita, digitalisaatiota sekä alojen yhteenliittäntöjä ja alakohtaista yhdentymistä. Samalla se TOTEAA, että moitteettomasti toimivilla energiamarkkinoilla on tärkeä merkitys kustannustehokkaan energiasiirtymän kannalta ja tunnustaa teknologianeutraaliuden periaatteen sekä jäsenvaltion oikeuden valita energiayhdistelmänsä ja teknologiansa.
6. KOROSTAA kunnianhimoisten yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien ja niiden tehokkaan täytäntöönpanon sekä suunnitelmien toteuttamiseksi jäsenvaltioiden välillä tehtävän alueellisen koordinoinnin ja yhteistyön merkitystä, kun samalla otetaan huomioon kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin sisältyvät jäsenvaltioiden erityispiirteet ja erilaiset potentiaalit ja kunnioitetaan jäsenvaltioiden oikeutta päättää erilaisten energialähteiden valinnasta ja energiahuoltonsa yleisestä rakenteesta, ja TUNNUSTAA energiaunionin hallintojärjestelmän sekä parhaiden käytäntöjen vaihdon merkityksen, jotta voidaan taata vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen ja helpottaa sitä.
7. KOROSTAA, että kansalaisten ja yritysten on tärkeää olla energiasiirtymäprosessin ytimessä, jotta varmistetaan vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden julkinen tuki ja toimenpiteiden yleinen hyväksyttävyys ja että on tärkeää huolehtia oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta siirtymästä, jossa otetaan huomioon heikossa asemassa olevat asiakkaat, energiaköyhyys sekä alueelliset sosioekonomiset vaikutukset muun muassa hiilivaltaisilla alueilla sekä öljyliuske- ja turvealueilla¹.
8. KOROSTAA, että kohtuuhintaista energiaa tarvitsevat paitsi kotitalouskuluttajat myös teollisuus, jotta varmistetaan sen maailmanlaajuinen kilpailukyky.
9. KOROSTAA, että eurooppalaisille sähköntuottajille on taattava tasapuoliset toimintaedellytykset, jotta varmistetaan kilpailukyky unionin energia- ja ilmastotavoitteiden mukaisesti suhteessa kolmansien maiden tuottajiin.

¹ Näitä kysymyksiä käsitellään esimerkiksi hiilivaltaisista siirtymäalueista koskevalla foorumilla "Platform on coal and carbon intensive regions in transition".

10. TOTEAA, että tarvitaan julkisia ja yksityisiä investointeja, joilla helpotetaan energiasiirtymää kaikilla asiaan liittyvillä aloilla ja että on tärkeää varmistaa riittävä EU:n ja kansallinen rahoitustuki sekä vakaa ja ennustettava investointikehys, ja KOROSTAA tältä osin EU:n yleisen rahoituskehityksen merkitystä, Euroopan investointipankin roolia kestävien investointien lisäämisessä ja sellaisten EU:n valtiontukisääntöjen merkitystä, jotka ovat johdonmukaisia vuoteen 2030 ja sitä pidemmälle ulottuvien EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden kanssa sekä näiden tavoitteiden toteuttamiseksi annetun EU:n lainsäädännön kanssa.

11. KOROSTAA, että on pantava täytäntöön energiatehokkuus etusijalle -periaate energiaunionin hallintoa koskevan asetuksen mukaisesti ja parannettava energiatehokkuutta esimerkiksi vähentämällä rakennusten, energiainfrastruktuurin ja teollisuuslaitteiden energiankulutusta ja KOROSTAA samalla, että on poistettava sääntely- ja muita markkinaesteitä ja hyödynnettävä yhteisiä standardeja.

12. TOTEAA, että alueellisella yhteistyöllä on tärkeä merkitys energiasiirtymän varmistamisessa ja energiaunionin tavoitteiden saavuttamisessa, myös EU:n ja ulkoisten toimijoiden jo vakiintuneilla yhteistyöfoorumeilla.

I Luotettavien ja kustannustehokkaiden energiaverkkojen kehittämisen edistämiseksi neuvosto:

13. PAINOTTAA kustannustehokkaiden ja toimivien paikallisten, alueellisten ja kansallisten energiaverkkojen merkitystä energiasiirtymän mahdollistajina sisämarkkinoiden toiminnan edistämiseksi ja toimitusvarmuuden takaamiseksi siten, että keskitytään energialähteiden ja reittien monipuolistamiseen ja markkinoiden yhdentymisen parantamiseen.

14. KOROSTAA, että energiainfrastruktuurista on tehtävä sellainen, että siinä on valmiudet hyödyntää jatkuvan nykyaikaistamisen ja hiilestä irtautumisen tarjoamia mahdollisuuksia uusiutuvan energian osuuden kasvun myötä, jotta koko EU:ssa voidaan kehittää varma, tarkoituksenmukainen, uudenaikainen, tehokas, älykäs ja kestävä energiajärjestelmä.

15. MÄÄRITTELEE seuraavat energiainfrastruktuuria koskevat prioriteetit:

- a. Tehostetaan sellaisten rajatylittävien yhteenliittäntöjen kehittämistä, jotka ovat tarpeen sähköverkkojen 10 prosentin yhteenliittätavoitteen saavuttamiseksi vuonna 2020 ja pyrittäessä saavuttamaan 15 prosentin tavoite vuonna 2030 hallintoa koskevassa asetuksessa määritellyn mukaisesti, ja tuetaan hankkeita, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä jäsenvaltioiden järjestelmien liittämiseksi, integroimiseksi ja synkronoimiseksi EU:n energiaverkkoihin, ja puututaan myös valtion sisäisiin pullonkauloihin ja puuttuviin sisäisiin liitäntälinkkeihin, kun tavoitteena on saavuttaa täysitehoiset ja yhdentyneemmät energian sisämarkkinat, ja lisätään energia- ja sähköntuotantoalan joustavuutta edistämällä muun muassa energian varastointia, verkon laajentamista, joustavaa tuotantoa, Power-to-X-teknologiaa, alojen yhteenliittäntöjä ja älykkään mittauksen kaltaisia kysynnänhallintaratkaisuja.
- b. Helpotetaan entisestään uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa ja integrointia verkkoihin sekä siirto- että jakelutasolla, mukaan lukien integrointi offshore-verkkojen ja -keskusten kautta, erityisesti edistämällä alakohtaista integrointia ja varastointiratkaisujen kehittämistä samalla kun pidetään mielessä, että verkon vakauden ja toimitusvarmuuden ylläpitämiseen tarvitaan tehostettuja siirtoverkkoja.
- c. Helpotetaan talouden entistä pidemmälle menevää sähköistämistä erityisesti päästöintensiivisillä aloilla, kuten liikenteen ja teollisuuden aloilla.
- d. Hyödynnetään merkittäviä mahdollisuuksia hyödyntää uusiutuvaa lämpöä, hukkalämpöä ja erittäin tehokasta sähkön ja lämmön yhteistuotantoa lämmitys- ja jäähdytysalalla, kaukolämpö ja -jäähdytys mukaan lukien.
- e. Kannustetaan kehittämään vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevan direktiivin 2014/94 mukaisesti sähköisen liikkuvuuden sekä uusiutuvien ja muiden vaihtoehtoisten polttoaineiden, kuten vedyn, biokaasun ja synteettisten polttoaineiden infrastruktuuria, kuten sähköajoneuvojen latausinfrastruktuuria julkisilla ja yksityisillä alueilla koko EU:ssa.
- f. Analysoidaan olemassa olevan infrastruktuurin asemaa, jotta voidaan varmistaa kustannustehokas energiasiirtymä, vältetään toimittajariippuvuus ja hukkainvestoinnit ja optimoidaan olemassa olevan infrastruktuurin ja saatavilla olevien yhteenliittäntöjen käyttö hyödyntämällä mahdollisimman pitkälle markkinoiden yhdentymistä, alojen yhteenliittäntöjä ja alueellista yhteistyötä.
- g. Varmistetaan kriittisen energiainfrastruktuurin suojele ja kyberturvallisuus.

II Innovatiivisten teknologioiden kehittämisen ja käyttöönoton edistämiseksi neuvosto:

16. KEHOTTAU luomaan tasapuoliset toimintaedellytykset käytettävissä oleville ja uusille vähähiilisille teknologioille ja markkinapohjaisille ratkaisuille ja KOROSTAA samalla, että käyttöön otettavien teknologioiden on oltava luotettavia, turvallisia, kestäviä ja ympäristön kannalta kestäviä.
17. TUNNUSTAA tutkimuksen ja esittelyn sekä sellaisten edellytysten merkityksen, jotka mahdollistavat unionin energia- ja ilmastotavoitteita edistävien innovatiivisten uusien teknologioiden kehittymisen ja kypsymisen markkinaehdoin, KOROSTAA, että on tärkeää lisätä merkittävästi investointeja tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin, jotta voidaan tukea eurooppalaisten yritysten teknologista johtoasemaa sekä vakiintuneiden että kehittyvien teknologioiden alalla ja samalla myös edistää liiketoimintamalleja ja sosiaalisia innovaatioita, joilla varmistetaan teknologisten ratkaisujen käyttöönotto ja hyväksyminen, ja KANNUSTAA tässä yhteydessä kehittämään teknologiaa, joka helpottaa energiaan liittyvän suhtautumistavan rakennemuutosta yhteiskunnassa ja yrityksissä kannustamalla yksilöitä ja yrityksiä muuttamaan käyttäytymistään, mikä auttaa tukemaan energiasiirtymää.
18. KOROSTAA, että digitalisaatiolla, mukaan luettuina älykkäiden verkkojen kehittäminen sekä tiedonhallinta ja sen suojaaminen, on keskeinen asema tulevaisuuden energiajärjestelmissä, sillä se lisää joustavuutta ja tukee energiatehokkuus etusijalle -periaatetta ja toimitusvarmuutta ja TOTEAA samalla, että kyberturvallisuus ja henkilötietojen suoja on taattava koko energia-alalla.
19. TOISTAA, että sekä tavanomaiset että uudet varastointijärjestelmät ovat keskeisiä siirtymän kannalta, kun edistetään hiilestä irtautumista.
20. KANNUSTAA parantamaan EU:n rahastoja ja niiden saatavuutta erityisesti aktiivisten kuluttajien ja energiayhteisöjen sekä teollisuuden osalta innovoinnin ja energiasiirtymän tarpeisiin sopeutumisen yhteydessä, samalla kun varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille markkinaosapuolille.

21. KOROSTAA merkitystä, joka markkinapohjaisilla ratkaisuilla yhdistettynä kustannustehokkaaseen rahoitustukeen on uusiutuvan energian nopealle käyttöönotolle hyödyntämällä muun muassa monivuotisen rahoituskehyksen mukaista uutta unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismia, energiatehokkuus- ja muille vähäpäästöisille teknologioille, joilla pyritään hyödyntämään uusiutuvia energialähteitä ja energiatehokkuusmahdollisuuksia erityisesti rakennusallalla, sekä synergioiden hyödyntämiselle muiden EU:n rahoitusjärjestelmien, kuten Horisontti Eurooppa -ohjelman, Verkkojen Eurooppa -välineen, InvestEU-ohjelman ja rakennerahastojen kanssa, jotta voidaan varmistaa energiasiirtymän kustannustehokas rahoitus, ja KANNUSTAA tässä yhteydessä käyttämään taloudellisten riskien vähentämiseen tarkoitettuja välineitä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden aloilla.

22. TOTEAA unionin suhtautuvan kunnianhimoisesti uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen ja PANEE MERKILLE, että hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen perustuvilla ratkaisuilla voi olla merkitystä hiilestä irtautumisessa, erityisesti teollisuuden prosessipäästöjen hillitsemiseksi, niille jäsenvaltioille, jotka valitsevat tämän teknologian.

23. TOTEAA, että on arvioitava ja otettava huomioon uuden teknologian käyttöönoton kustannukset ja hyödyt sekä taloudellisessa että yhteiskunnallisessa mittakaavassa ja että tavoitteena on ylläpitää ja parantaa EU:n teollisuuden maailmanlaajuisista kilpailukykyä, jotta voidaan edistää kasvua ja työllisyyttä ja samalla välttää käyttöönoton kannalta haitallisia toimenpiteitä ja KOROSTAA aidosti eurooppalaisen teollisuuspoliittisen toimintamallin tarjoamia mahdollisuuksia luoda asianmukaisia ja kannustavia edellytyksiä sille, että EU voisi johtaa energiasiirtymää.

III Alojen yhteenliittäntöjen ja alakohtaisen yhdentymisen edistämiseksi neuvosto:

24. KOROSTAA alakohtaisen yhdentymisen sekä sähkön, kaasun, lämmityksen, jäähdytyksen ja liikenteen infrastruktuurin kaltaisten alojen digitalisaation tukemana toteutettujen yhteenliittäntöjen merkitystä, sillä kyseiset alat ovat keskeisiä edistettäessä energiajärjestelmän irtautumista hiilestä kustannustehokkaalla tavalla, ja kun otetaan huomioon, että kansalaisten osallistuminen ja oma kulutus muun muassa älykkäissä kaupungeissa ja energiayhteisöissä, on tärkeää alojen yhteenliittäntöjen toteuttamisen kannalta.

25. KEHOTTAO varmistamaan, että kaikilla aloilla on tasapuoliset toimintaedellytykset, jotta voidaan ottaa käyttöön kustannustehokkaammat ja luotettavammat ratkaisut hiilestä irtautumista varten, ja KOROSTAA tältä osin, että on analysoitava mahdollisia sääntelyesteitä ja muita perusteettomia markkinaesteitä ja -puutteita ja tarkasteltava yhteisiä standardeja, jotta voidaan helpottaa markkinoille saattamista sekä alakohtaista yhdentymistä ja alojen yhteenliittäntöjä koskevan teknologian kehittämistä.

26. KOROSTAA, että energiajärjestelmän eri osien eli tuotannon, liikenteen, kaupan, muuntamisen, jakelun ja kulutuksen välisiä synergioita on hyödynnettävä paremmin antamalla kuluttajille myös liikenteen ja teollisuuden alalla mahdollisuus tulla energiajärjestelmän aktiivisiksi osallistujiksi ja edistää näin hiilestä irtautumista ja järjestelmän joustavuutta.

27. KOROSTAA biokaasun ja biometaanin potentiaalia sekä sellaisten turvallisten ja kestävien vähähiilisten teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa, joilla edistetään hiilestä irtautumista. Erityisesti uusiutuvista energialähteistä saatavan vedyn tuotannossa on potentiaalia, jota on arvioitava ja tutkittava tarkemmin, jotta nykyistä EU:n kaasuinfrastruktuuria voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla hiilettömässä energiajärjestelmässä.

Seuraavaa lainsäädäntökautta varten neuvosto:

28. PYYTÄÄ Euroopan komissiota ottamaan huomioon edellä mainitut periaatteet esittäessään ehdotuksia eri politiikan aloilla ja erityisesti esittäessään ehdotuksia luotettavien ja kustannustehokkaiden energiaverkkojen kehittämiseksi edelleen ja energiajärjestelmän nykyaikaistamiseksi siten, että edistetään innovatiivista teknologiaa, digitalisaatiota ja alojen yhteenliittäntöjä ja alakohtaista yhdentymistä samalla kun pyritään ilmastoneutraaliuteen Pariisin sopimuksen määräysten mukaisesti.

29. PYYTÄÄ Euroopan komissiota tekemään analyysin alojen yhteenliittäntöjä ja alakohtaista yhdentymistä koskevasta teknologiasta, vedyn tuotanto mukaan luettuna, erityisesti kun on kyse sääntely- ja markkinaesteistä, ja tutkimaan tämän analyysin perusteella mahdollisia aloitteita, jotka koskevat tällaisen teknologian ja energiankantajien tehokasta integrointia ja käyttöönottoa.

30. PYYTÄÄ Euroopan komissiota ottamaan huomioon vuodeksi 2030 asetettujen EU:n energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaaditut ponnistelut EU:n valtiontukisääntöjen tulevien tarkistusten yhteydessä.